

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

09 एप्रिल 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

हिंदी महासागरात गुरुत्वाकर्षण छिद्र

संदर्भ:

हिंद महासागरात, 'गुरुत्वाकर्षण छिद्र' म्हणून ओळखली जाणारी एक विलक्षण घटना अस्तित्वात आहे, जिथे पृथ्वीचे गुरुत्वाकर्षण खेचणे कमकुवत आहे, परिणामी समुद्राच्या पातळीत 328 फुटांपेक्षा जास्त घट येते.

निर्मितीमागील कारण:

- या विसंगतीने भूगर्भशास्त्रज्ञांना बराच काळ गोंधळात टाकले आहे, परंतु अलीकडील संशोधनाने त्याचा उगम उघड केल्याचा दावा केला आहे: पृथ्वीच्या आत खोलवर असलेल्या मॅग्माचे प्लुम, जे ज्वालामुखी तयार करतात.
- जिओफिजिकल रिसर्च लेटर्समध्ये नुकत्याच झालेल्या अभ्यासात हे निष्कर्ष समोर आले आहेत.

पृथ्वीच्या आकाराचा आणि घनतेचा प्रभाव:

- पृथ्वीचा अनियमित आकार आणि घनता भिन्नता पृष्ठभागाची वैशिष्ट्ये आणि गुरुत्वाकर्षण खेचण्यात महत्त्वाची भूमिका बजावतात. घनता भिन्नता गुरुत्वाकर्षणाच्या प्रभावाखाली पृष्ठभागावरील काल्पनिक जल पातळी समतोल निर्धारित करण्यात मदत करतात.

गुरुत्वाकर्षण छिद्राची वैशिष्ट्ये

- अधिकृतपणे हिंद महासागर जिओइड लो म्हणून ओळखले जाणारे, हे वर्तुळाकार मंदि भारताच्या दक्षिणेकडील टोकापासून उद्भवणारे अंदाजे 1.2 दशलक्ष चौरस मैल व्यापते.
- 1948 मध्ये डच भूभौतिकशास्त्रज्ञ फेलिक्स ऑडिस वेनिंग मीनेझ यांनी गुरुत्वाकर्षण सर्वेक्षणादरम्यान प्रथम निरीक्षण केले, संशोधन प्रयत्न सुरू असूनही ते एक रहस्य राहिले आहे.

भविष्यातील परिणाम:

- हिंद महासागराच्या भूगर्भातील निम्न पातळीचे भविष्य अनिश्चित राहिले आहे, जे पृथ्वीच्या वस्तुमानातील विसंगतींच्या बदलांवर अवलंबून आहे.
- कार्डिफ युनिव्हर्सिटीचे प्रोफेसर ह्यू डेव्हिस यांना हे संशोधन मनोरंजक वाटले आणि पुढील तपासाची अपेक्षा केली, तर फ्लोरिडा विद्यापीठाचे भूविज्ञान प्राध्यापक डॉ. अलेसेंड्रो फोर्ट यांनी अभ्यासाच्या मॉडेलिंगच्या दृष्टिकोनाबद्दल आणि प्रक्षेपित आणि वास्तविक जिओइड्समधील विसंगतींबद्दल चिंता व्यक्त केली.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

निम्मू-पदम-दारचा रस्ता

The New Road to Ladakh

संदर्भ:

- बॉर्डर रोड ऑर्गनायझेशन (BRO) ने लडाखमधील 298 किमी निम्मू-पदम-दारचा रस्त्यावर कनेक्टिव्हिटी स्थापित करून एक महत्त्वपूर्ण टप्पा गाठला आहे.
- हा रस्ता, सध्याच्या मनाली-लेह आणि श्रीनगर-लेह मार्गाव्यतिरिक्त, रणनीतिकदृष्ट्या महत्त्वाच्या क्षेत्रातून तिसरा अक्ष म्हणून काम करेल, थंडीच्या महिन्यांत हवाई मार्गावरील अवलंबित्व कमी करेल आणि लष्करी जवानांच्या हालचाली सुलभ करेल.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- मनाली-लेह आणि श्रीनगर-लेह मार्गाव्यतिरिक्त, निम्मू-पदम-दारचा रस्ता आता लडाखला अंतर्भागाशी जोडणारा तिसरा अक्ष आहे.
- हा सर्वात लहान मार्ग आहे आणि शिंकुन ला या फक्त एका उंच खिंडीतून जातो, जो 16,558 फूट उंच आहे, ज्यामुळे तो जलद आणि अधिक प्रभावी होतो.
- कारगिल-लेह महामार्गाचा एक भाग, हा रस्ता दारचा आणि निम्मूमधून जाईल आणि लेहमध्ये सर्व हवामान प्रवेश प्रदान करेल. हे लेह-श्रीनगर महामार्गावरील निमो येथे लेहच्या 35 किलोमीटर आधी सुरू होते आणि कारगिल-लेह महामार्गावरील दारचा आणि निम्मू मार्गे मनाली ते लेहला जोडते.

आयएनएस शारदा

संदर्भ:

- नौदल प्रमुख अॅडमिरल आर हरी कुमार यांनी INS शारदाला चाचेगिरीविरोधी यशस्वी ऑपरेशन्ससाठी 'ऑन द स्पॉट युनिट प्रशस्तीपत्र' देऊन सन्मानित केले.
- सोमालियाच्या पूर्व किनाऱ्याजवळ समुद्री चाच्यांनी ओलिस ठेवलेल्या इराणी मासेमारी जहाज ओमारीच्या सर्व 19 कू सदस्यांची (11 इराणी आणि 08 पाकिस्तानी) सुरक्षित सुटका करण्यात या जहाजाचा सहभाग होता.

बद्दल:

- INS शारदा (P55) हे भारतीय नौदलाचे सुकन्या श्रेणीचे गस्ती जहाज आहे.
- सुकन्या-श्रेणीची गस्ती जहाजे भारतीय नौदलाच्या सक्रिय सेवेत मोठी, ऑफशोर गस्ती जहाजे आहेत.
- सुकन्या वर्गातील जहाजांना भारतीय महाकाव्यांतील उल्लेखनीय महिलांची नावे देण्यात आली आहेत.
- ते 27 ऑक्टोबर 1991 रोजी कार्यान्वित झाले.
- होमपोर्ट - कोची.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

चांगपा जमात

संदर्भ:

- हवामान कार्यकर्त्या सोनम वांगचुक आणि लेह एपेक्स बॉडी (LAB) यांनी पश्चिमा सीमा पदयात्रा रद्द करण्याचा निर्णय घेतला, ज्याचा उद्देश चांगपा भटक्या जमातींना भेडसावणाऱ्या आढांनाबद्दल जागरूकता वाढवण्याचा होता.

बद्दल:

- चांगपा, ज्याला चंपा असेही म्हणतात, हा एक अर्ध-भटक्यांचा समूह आहे जो प्रामुख्याने आग्नेय लडाखच्या चांगटांग पठारावर आहे.
- ते तिबेटी लोकांशी भाषिक आणि सांस्कृतिक समानता सामायिक करतात आणि तिबेटी बौद्ध धर्माचे पालन करतात.
- त्यांची पारंपारिक जीवनशैली जास्त उंचीच्या पशुपालनाभोवती फिरते, याक आणि शेळीपालन हा त्यांचा प्राथमिक व्यवसाय आहे.
- ओळख: चांगपा कुटुंबे रिबू नावाच्या शंकूच्या आकाराच्या याक-त्वचेच्या तंबूंमध्ये राहतात. या तंबूंमध्ये सामान्यतः कौटुंबिक देवता आणि त्यांचे आध्यात्मिक नेते, दलाई लामा यांचे चित्र असते.
- भटक्या वि. स्थायिक: भटक्या विमुक्तांना फाल्पा म्हणून ओळखले जाते, तर जे निश्चित ठिकाणी स्थायिक झाले आहेत त्यांना चांगपा म्हणतात.
- उपजीविका: जनावरांचे संगोपन करणे आणि त्यांच्या उत्पादनांची विक्री करणे, जसे की दूध, केस आणि मांस हे अनेक चांगपांच्या उत्पादनांचे प्राथमिक स्रोत आहे.
- चांगरा शेळ्या: चांगपा चांगरा शेळ्या पाळतात, जे अत्यंत मौल्यवान पश्चिमा (कश्मीरी) फायबर तयार करतात, जे तिच्या मऊपणा आणि उबदारपणासाठी ओळखले जाते.
- बौद्ध श्रद्धा: पशुपालनावर अवलंबून असूनही, चांगपांच्या बौद्ध श्रद्धा त्यांना मांसासाठी प्राणी मारण्यास मनाई करतात. ते फक्त मांस आणि लपण्यासाठी नैसर्गिकरित्या मरण पावलेले प्राणी वापरतात.
- अधिकृत दर्जा: 1989 मध्ये, भारत सरकारने चांगपाला अनुसूचित जमाती म्हणून अधिकृत मान्यता दिली.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

स्वच्छ ऊर्जा संक्रमण कार्यक्रम 2023

संदर्भ:

- अलीकडच्या प्रकाशनात, स्वच्छ ऊर्जा संक्रमण कार्यक्रम (CETP) चा 2023 अहवाल निव्वळ-शून्य ऊर्जा प्रणाली साध्य करण्याच्या दिशेने जागतिक प्रयत्नांना पुढे नेण्याच्या महत्त्वपूर्ण प्रगतीवर प्रकाश टाकतो.
- इंटरनॅशनल एनर्जी एजन्सी (IEA) च्या आश्रयाखाली 2017 मध्ये स्थापित, CETP स्वच्छ ऊर्जेकडे संक्रमण सुलभ करण्यासाठी IEA च्या कौशल्याचा आणि प्रभावाचा फायदा घेते.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- CETP तीन मुख्य स्तंभांचा समावेश असलेल्या संरचित दृष्टिकोनातून कार्य करते.
 - सर्वप्रथम, ते देशांना स्वच्छ ऊर्जा उद्दिष्टे निश्चित करण्यासाठी तांत्रिक सहाय्य आणि क्षमता निर्माण करते.
 - दुसरे म्हणजे, ते स्वच्छ ऊर्जा उपक्रमांमध्ये सहभागी असलेल्या विविध बहुपक्षीय संस्थांमध्ये समन्वय वाढवते.
 - शेवटी, CETP स्वच्छ ऊर्जा संक्रमणामध्ये जागतिक स्तरावरील प्रयत्न आणि उपलब्धी दर्शवते.

उपलब्धी:

- 2023 मधील उल्लेखनीय कामगिरींमध्ये इंडोनेशियामध्ये नवीन इंधन मानकांची अंमलबजावणी, युगांडामध्ये ऊर्जा संक्रमण योजना तयार करणे आणि चीनच्या वीज बाजारावर नियंत्रण ठेवणाऱ्या नियमांची स्थापना यांचा समावेश आहे.
- हे उपक्रम, IEA शिफारशींच्या अनुषंगाने, जगभरातील स्वच्छ ऊर्जा धोरणांना पुढे नेण्यासाठी विश्वासू सल्लागार म्हणून CETP ची भूमिका अधोरेखित करतात.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.